

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:

Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4—

pololetna . . . K 2—

četrletna . . . K 1—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 3.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1916.

Leto IX.

Spor v nemški socialni demokraciji.

Voditelj socialnih demokratov na Saškem Oton Rühle zahteva, naj se socialna demokracija razcepi z ozirom na zadnje glasovanje v nemškem državnem zboru. Piše: Tisočeri v stranki žele, naj se stranka razcepi, ker je to za osveženje stranke potrebno. V stranki si stojita zdaj nasproti dve stranki: večina in manjšina. Nobena ne odneha, nobena ne more odnehati, preostane le še razdor, da se konča spor v stranki.

»Vorwärts«, vodilno glasilo socialne demokracije objavlja ob tej priliki daljši članek, ki izvaja, da ločitev ni tako enostavna, kakor si jo predstavlja Rühle. Razpoka bi se čutila v vsaki deželi, v vsakem kraju, v vsaki gospodarski in v vsaki politični organizaciji. Prizadete bi bile ravno tako kakor politične tudi strokovne organizacije. Strastno bi se nadaljeval boj, ki bi sile delavstva gotovo ne ojačil, marveč jo oslabil. Desno krilo bi se potiskalo vedno bolj proti desnici, in bi se odtuževalo misli o osvoboditvi proletariata. V najboljšem slučaju bi tudi levica šele po večletnem boju dosegla tisto postojanko, ki jo je imela že socialna demokracija pred vojsko.

Dunajska »Arbeiter Zeitung« pričakuje, da delavci v Nemčiji ne bodo trpeli razkola stranke in da bodo zaklicali svojim voditeljem: Bodite složni, morate biti složni, ker delavstvo potrebuje slovo.

»Vorwärts« se dalje zavzema za to, naj se pojasne nasprotstva v stranki s popolno stvarno ojstrostjo.

× × ×

Radovedni smo res, kako se konča sedanji načelni spor med konservativci in med radikali nemške socialne demokracije.

Novi predpisi glede na krušne izkaznice.

Te dni so izdali nova določila o uporabi žita in moke. Podjetniki poljedelskih obratov (kmetje) in njih svojci ne smejo na dan uporabiti več 400 gra-

mov, marveč samo 300 gramov žita od žetve na glavo družine.

Dalje se odreja, da imajo tiste osebe, ki se hranijo v gostilnah ali gostilnam podobnih obratih, pravico le do kruha in dobe v krajih, kjer so uvedene krušne karte, le karte, s katerimi se dobi pravica, da smejo kupiti kruh, ker se hoče zabraniti, da ne bodo mogli kupiti moke.

Odreja se tudi, da se ne bodo mogle kupičiti po posameznikih zaloge moke, da se za dan ne bo smelo za 14 dni dobiti nad 1 kg moke dnevno za eno osebo. Izvzeti so le kraji, kjer se peče domače testo pri pekih.

Tudi na Ogrskem so izdali nove predpise glede na krušne karte. V mestih pride na posameznika 240 gramov (40 gramov več kakor v Avstriji) moke, na ogrskega kmeta pa 400 gramov.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Ob dr. J. Ev. Krekovi petdesetletnici piše v »Narodnem Gospodarju« A. Kr. (Anton Kralj):

Dne 25. decembra 1915 bo preteklo 50 let, odkar je pri Sv. Gregoriju nad Sodražico zagledal luč sveta naš odlični zadrugi prvoboritelj dr. J. Ev. Krek.

Razvoj slovenskega zadrugištva v novjšem času nosi na sebi pečat njegovega dela.

Takrat, ko je nastopil dr. Krek v naši javnosti, so vladali o zadrugištvu še medli pojmi. Bilo je sicer dobre volje, toda manjkalo je jasnih načrtov in določenega programa, po katerem naj bi se zadrugiška organizacija širila in izpopolnjevala. Ni se znalo, ne kaj, ne kako. Tudi je manjkalo sotrudnikov, ki bi bili s potrebnim umevanjem šli na podrobno delo za gospodarski preporod ljudstva. V mnogem oziru je bilo torej treba še le ustvariti podlago za ustanavljanje zadrug.

Kakor nikdo med Slovenci, bil je dr. Krek, ki je vedel ceniti veliki pomen organizacije, od katere je odvisno vse. Vedno in vedno je povdarjal, da je treba ljudstvo poučevati, vzgajati, združevati, kazati mu nedostatke v socialnem življenju, pa tudi prava pota in

sredstva, kako jim odpomoči. Umstveni napredek je glavni pogoj gospodarskemu napredku. V tem smislu delujoč je zbral dr. Krek okoli sebe četo požrtvovalnih oseb, ki so ga umevali in šli na delo s konkretnimi cilji. V poznejših trdih bojih jim je brez sentimentalnosti, brez jadikujoče obupnosti vlival vedno novega, krepkega poguma.

Veliko je delal tudi s peresom. — Omenimo naj tu le njegove »Črne bukve kmečkemu stanu«, »Socialne pomenke« in »Socializem«, s katerimi je širil poznavanje socialnega vprašanja, v katerem zavzema zadrugištvo važno mesto. Nebrojno njegovih člankov o gospodarskih stvareh pa je raztresenih po dnevnem in strokovnem časopisju.

Posebno v »Slovincu« in v »Domo-ljubu«, prejšnje čase pa v »Obzorniku« in v »Času« je oral dr. Krek neobdelano našo družabno grudo. (Op. ur.)

Prvi katoliški shod l. 1892. je začrtal dobro zasnovan socialno-gospodarski program. Od tedaj naprej je zavel tudi v zadrugištvo nov duh, mnogo živahnejši, mnogo krepkejši. Kar smo imeli dotlej zadrugi, bile so samo posojilnice t. zv. mešanega ustroja, napol šulcejevke, napol rajfajznovke, ki že po svojem bistvu niso mogle nikdar dobiti pravega stika z ljudstvom. Prevladovala je v njih kolikor toliko kapitalistična tendenca, zato so več ali manj ostale tuje duhu naroda. Zadrugiško gibanje je dotlej vodila Zadrugiška zveza v Celju, oziroma njen predsednik Michael Vošnjak.

Leta 1895. se je osnovala Zveza kranjskih posojilnic z namenom, združiti vse posojilnice na Kranjskem. Iste-ga leta se je v Ljubljani ustanovila kot društvo »Gospodarska zveza«, ki naj bi širila zadrugištvo po vseh slovenskih pokrajinah, in sicer ne samo posojilnice, ampak tudi nedelarne zadruge. Vsled intenzivnega dela obeh osrednjih organizacij se je težišče slovenskega zadrugištva polagoma preneslo v Ljubljano. Leta 1900. se je Zveza kranjskih posojilnic razšla, društvo »Gospo-

¹ Litografirano so izdali ljubljanski bogoslovci tudi dr. Krekovo »Narodno Gospodarstvo«; stenografično posneto po dr. Krekovih predavanjih v bogoslovju. (Op. ur. »Naše Moči«.)

darska zveza« pa se je premenilo v zadružno z istim imenom. V odbor je bil izvoljen tudi dr. Krek, ki je leta 1902. potem prevzel predsedništvo in ga obdržal vse do danes.

Gospodarska zveza si je stavila širok delokrog: izvrševala je revizije, posredovala je denarno izravnavo, uvedla je blagovni promet in je gojila tudi prodajo kmetijskih pridelkov. S tem je bil storjen v izpopolnitvi zadružne organizacije velik korak naprej. Zadružni propagandi je zveza obračala vedno veliko pozornost. V ta namen je pričela izdajati svoje lastno glasilo »Narodni Gospodar« in je prirejala razne poučne tečaje in predavanja, da se med ljudstvom poglobi smisel za zadružništvo. Zveza je dalje poskrbela, da se je ustanovila lastna Zadružna tiskarna, kjer dobivajo članice vse potrebne poslovne knjige in druge tiskovine. S tem se je doseglo, da je bil stik med zadrugami in zvezo vedno večji, kar je bilo celotni organizaciji le v korist.

Spočetka je Gospodarska zveza združevala kmetovalce, obrtnike, trgovce in zadruge. Tak delokrog je bil preobširen. Zato se je l. 1903. organizacija razdelila. Revizije, denarno izravnavo in zakonito zastopstvo zadružnih interesov si je pridržala prejšnja centrala, ki pa si je izpremenila ime v Zadružno zvezo, blagovni promet pa je prevzela nova Gospodarska zveza, ki naj bi služila kot centrala za skupni nakup in prodajo. V tej obliki obstoji organizacija še dandanes.

Mlado zadružno gibanje je imelo s početka na vseh koncih in krajih srditih, zagrizenih nasprotnikov, celo v krogih, ki bi je bili morali pospeševati. Boj proti zadružništvu je bil razvnel strasti do skrajne meje. Toda nasprotniki so skušali samo razdirati, njihovo delo je obstajalo edino le v negaciji, pozitivnega pa niso mogli ničesar izkazati. Dr. Krek je v teh težkih časih vztrajno vodil organizacijo po načrtani poti

in dandanes uživa lahko veliko zadoščenje, kajti pozicija zadružne organizacije je sedaj tako trdna in močna, da jo morajo upoštevati tudi oni, ki so ji nekdanj nasprotovali.

Zadružni organizaciji se je zlasti očitalo, da je pričela gospodarski boj. »Ta ugovor«, je dejal dr. Krek na drugem katoliškem shodu leta 1900., »nam svedoči, kakšni nevedneži so tisti, ki ga ponavljajo. Ali ne divja ta boj že več kot eno stoletje? Ali ni v socialnem in verskem oziru razbil vse, kar nam je dragega in svetega? Vsled politiškega in gospodarskega boja se je pričelo združevanje in ne narobe.«

Učinek intenzivnega dela, ki ga je razvijala pod dr. Krekovim vodstvom Gospodarska, oziroma Zadružna zveza v Ljubljani, se kaže tudi v suhih številkah. Na Kranjskem n. pr. se je od leta 1873. do vstevšega 1893. ustanovilo vsega skupaj samo 30 zadrug; od leta 1894., ki tvori nekaj mejnik v zgodovini slovenskega zadružništva, do konca leta 1912. se jih je osnovalo 567! Ob svoji ustanovitvi je Gospodarska zveza štela 61 zadrug, leta 1905. jih je imela (kot Zadružna zveza) že 285, leta 1910. 608, leta 1913. celo 682 in leta 1914. 591 (število je padlo vsled izstopa dalmatinskih članic). Njen denarni promet je leta 1900. znašal nekaj nad 5 milijonov kron, leta 1905. nad 32, leta 1910. pa 116 milijonov kron. Kdor pozna zadružno življenje bližje, ve dobro, koliko ogromnega podrobnega dela tiči v teh številkah.

V prvi dobi zgodovine slovenskega zadružništva nahajamo skoro izključno posojilnice in tu in tam boren poizkus s kako obrtniško zadrugo. Od leta 1894. pa se slika izpremeni; poleg posojilnic je vzrastla cela vrsta kmetijskih, nakupovalnih in prodajalnih, konsumnih, mlekarških, živinorejskih, strojnih in nekaj obrtniških zadrug. Dr. Krek je bil, ki je dajal vedno nove impulze za ustanavljanje produktivnih zadrug in

znal zanesti vedno novo, čilo življenje v zadružno organizacijo.

Dr. Krek ni samo gledal, da se ustvarja nekaj novega, trudil se je tudi mnogo, da se zadružna organizacija izpopolni in okrepi tudi naznotraj, kar je primeroma težje delo. Veliko pozornost je vedno obračal revizijam, ki so za zdrav razvoj zadružnega življenja nemalega pomena. Revizije je Gospodarska zveza vpeljala takoj po svoji ustanovitvi, še predno je bil izdan revizijski zakon leta 1903). Istotako je polagal veliko važnost na knjigovodstvene, poučne in zadružne tečaje in okrožne sestanke. V deželnem zboru kranjskem je dal inicijativo, da se je na slovenski trgovski šoli v Ljubljani osnovala zadružna šola, ki je bila prva v Avstriji in za darmštadtsko druga v Evropi sploh. Ta zavod obeta mnogo dobrega za nadaljnji razvoj zadružne organizacije na vsem jugoslovanskem ozemlju v tostranski polovici. Leta 1903 je sklical v Ljubljano zadružno enketo, katere so se udeležili zastopniki zadružništva iz vseh slovenskih pokrajin in iz Istre, da obravnava o združitvi vsega slovenskega zadružništva v eni osrednji zvezi. Leta 1913 pa je po njegovi inicijativi zboroval v Ljubljani zadružni kongres, ki je razpravljal o raznih aktualnih vprašanjih.

Njegovi živahni nastopi na občnih zborih Zadružne zveze, njegovo temperamentno obravnavanje zadružnih vprašanj in obravnavanje zadružnih vprašanj je imelo vedno veliko privlačno silo.

Ko je pravosodno ministrstvo sklicalo enketo, da se posvetuje o načrtu novega zadružnega zakona, udeležil se je tudi dr. Krek, ki je tu kakor ob raznih drugih prilikah odločno zastopal koristi zadružništva napram oblastem, napram javnosti in v postavodajnih zborih.

Dr. Krek pa ni poznan kot izboren zadrugar samo v naši ožji domovini. Da

Janez Cezar.

Prenehala je in si otrla solzo, ki se ji je prikradla iz očesa. Janez pa je strmел mrklo v tla in molčal. Pogled pa mu je plaval tja dol na belo Podgorico, oči so se mu zaiskrile in zaškripal je z zobmi.

»O, le počakaj, stari skopuh, vse to gorje ti bo stotero povrnjeno! Prišel bo čas, ko si bova pogledala v obraz, in tedaj ti gorje!«

Zažugal je s pestjo in odšel v hišo. Molče sta legla spat oni večer mati in sin.

Solnce je prijazno sijalo, ko je hitel Janez praznično opravljen po pobojču navzdol. Pogledal je po prijazni dolini, ki se je vsa kopala v pomladanskem razkošju in bila odeta v pretkano zeleno obleko. Iz vaškega zvonika je donel zvon in praznično je odmeval njegov mogočni glas po cvetni dolini. Vabil je doljane k maši, ki so se tudi obilno odzvali njegovemu prijaznemu

vabilu. Po cestah je bilo vse polno ljudi, ki so hiteli v cerkev, saj danes je bil praznik Sv. Rešnjega Telesa. Pred vodom v vas so krasili postavni fantje vitke mlaje, ki so se ponosno dvigali v zrak. Janez je sedel na kamen in gledal tiho dolino. Toda nehote mu je ušel pogled na Podgorico, ki se je dvigala iz doline kot otok iz zelenega morja. Tako lepo so pristojale bele hišice zelenemu ozadju in vsak človek, ki je šel mimo, je strme pogledal lepo vasico. Janez pa jo je gledal temno, kot bi mu ne bilo prav, da je tako mična.

»Tamkajle sem bil rojen, tam je moja rojstna hiša, a sedaj je v oblasti sleparja, ki mi je ogoljufal očeta. O, le počakaj, Vojska, maščeval se ti bom, in čeprav tudi sam pri tem poginem!«

Mladeniču je vzplamtelo v očeh in čez ves obraz se mu je razlil izraz nezizprosnega sovraštva.

»No, Janez, zdaj bova šla pa skupaj! Ali si me dolgo čakal? Saj veš, človek se tako hitro zamudi!« se je oglasila mamica, vsa zasopla in rdeča, ker se ji je poznalo, da je hitela.

»Nič vas nisem čakal, koj ste pri-

šli. No, pa pojdiva!« je spregovoril Janez in vrgel suknjič čez ramo.

»Saj res, pojdiva hitro, kmalu se bo pričelo in morava se podvizati. Jaz bom šla za procesijo in ni me treba čakati. Prišla bom kmalu, samo spotoma bom malo pogledala pri sestri, kako ji je kaj.«

Hitro sta stopala navzdol in kmalu sta dospela do lične vasi. Mati je odhitela pred cerkev, da bi se uvrstila v spreved. Janez pa je stopil za košato bukev, ki je samevala ob cesti. Gledal je procesijo. Spredaj so mesli fantje visoka bandera, ki so frfotala v zraku. Komaj so jih zmagovali, ker jim je nagajal veter. Prvi za Presvetim pa je korakal stari Vojska, odkrit in visoko vzravnán. Nikamor ni pogledal in ošabnost se mu je brala z obraza, čeprav so se mu premikale ustnice kakor v goreči molitvi. Ko ga je Janez zagledal, je takoj vstal in zagnusilo se mu je.

»Tak goljuf in slepar in si upa iti za procesijo, pa še celo prvi? Ali se ne boji, da bi ga ne udarila strela z jasnega neba, nesramneža?«

vedo tudi drugod ceniti njegove odlične zmožnosti in njegovo obširno znanje, je najboljši dokaz to, da je bil pri Splošni zvezi avstrijskih kmetijskih združenj na Dunaju skoro ves čas njenega obstoja odbornik in zadnja leta podpredsednik. Zadružno organizacijo, ki jo je vodil, je znal povzdigniti tako, da je vzbujala občudovanje vseh raznih tujih strokovnjakov s Češkega, Poljskega, Bolgarskega in iz drugih dežel, ki so prihajali v naše kraje ogledat si zadružno delo med Slovenci.

Zaključujemo. Dr. Krekovo ime je ozko spojeno ne samo s kulturnim, ampak tudi gospodarskim preporodom slovenskega naroda. S polnim prepričanjem trdimo, da je za gospodarsko povzdigo našega ljudstva storil toliko, kakor nikdo drugi. Zadružna organizacija, za katero je toliko delal, ga bo vedno ohranila v hvaležnem spominu.

Jubilarju želimo, da ga Bog ohrani še dolgo krepkega in čilega na duši in telesu v nadaljnji prosoh našega združništva.

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

Slovenski železničar.

† **Poslanec Franc Povše.** Presenetljivo vplivajo na železničarja vesti o neizgovornih. On vé, da pri tem trpi ugled uprave in uslužbencev, da trpe potniki in prevozniki škodo in da bo morda celo kak nedolžen tovariš s svojo družino ob ljubi kruh. Čim večji pa je nesreča, tem nerajše se vrjame, dokler se ne izkaže kruta resnica. Ravno tako je tudi bilo, ko so nam zapeli zvonovi prežalostno novico: Poslanec Povše je umrl. Vsi, ki smo njegovo krepko naravo poznali, smo v prvem hipu upali, da ne bo tako hudo, je pač le obolel kakor je pri doletnem in z napornim delom preobloženem človeku lahko mogoče, pa bo zopet ozdravel in po njegovi navadi pomagal koder in koliko bo le mogel. Toda izkazala se je pretresljiva gotovost. Umrl je, njegova zlata duša je splavala nad zvezde pred večnega sodnika, ugasnile so njegove prijazne oči in usta, ki so znala tako vzpodbudno govoriti, molče, ne tolažijo in ne navdušujejo več. Da, da, žalostno a res! Dne 4. januarja zvečer ob pol sedmi uri, ko se je vračal svetnik Povše od svojih preobilih poslov na svoj dom, je na cesti stopila predenj bela žena, da mu prestriže nit življenja. Umrl je naglo in lahke smrti, toda ne nepripravljen, kajti on je bil vzor krščanskega moža.

Izguba poslanca Povšeta zadene enako bridko nas vse. Pogrešali ga bodo slovenski politiki, pogrešal ga bo slovenski kmetič in delavec in skoroda nenadomestljiv je za slovenskega železničarja. Svetnik in poslanec Fran Povše ni stal samo v splošni borbi za boljše bodočnost železničarjem zvesto ob strani, temveč pomagal je tudi vselej in srčno rad v posameznih in zasebnih zadevah. Zaupanje, ki ga je užival med železničarji vseh mišljenj glede njegove ustrežnosti in njegovega vpliva na merodajnih mestih, je najlepše izraže-

no v besedah, ki smo jih od železničarjev neštetokrat slišali: Ako vse prošnje ne bodo nič izdale, pa bom stopil do gospoda Povšeta, pa bo šlo, kajti Povše je bil vljuden dovolj, da mu je vsak prošnik svojo zadevo lahko temeljito obrazložil in ko je bil popolnoma na jasnem, si je začrtal cilj, katerega je potem zasledoval do uspeha; nikoli se ni dal ugnati s pismenimi in navadno ničpomembnimi frazami. Posl. Povšetu je danes marsikateri železničar hvaležen za svoj kosček kruha ali pa, da ni bil krivično prikrajšan v svojih pravicah. Sam Bog je pripoznal poslanca Povšeta za očeta železničarjev, ker je naklonil, da je pokojnik umrl v naročju železničarja — nadrevidenta južne železnice g. Viktorja Adamiča. Dovolj bodi besedi, saj predobri poslanec ni ljubil nikoli kadila. Zaključimo: Večni Bog! Prosimo te, daj njegovi duši zasluženo plačilo, nam pa njemu enakega namestnika, da nam izguba ne bo prebitka, kajti bližajo se nam dnevi, ko bomo rabili sveta in pomoči. Povšetov spomin pa bo živel med nami in v naših srcih!

× × ×

Počitek ob nedeljah in praznikih v trgovinskih obratih. Z naredbo trgovinskega ministra v sporazumu z ministrom notranjih zadev in ministrom za bogočastje in nauk z dne 28. decembra 1915, drž. zak. št. 403, tiče se ureditve počitka ob nedeljah in praznikih v trgovinskem obratu se je razveljavila ministrska naredba z dne 31. julija 1914, drž. zak. št. 184, o ureditvi počitka ob nedeljah in praznikih v obratnem obratu in sicer za trgovinske obrate. S tem sta zopet stopila v veljavo zakona z dne 16. januarja 1895, drž. zak. št. 21, in z dne 18. julija 1905, drž. zak. št. 125, ter vse na podstavi teh zakonov izdane ministrske naredbe in naredbe političnih deželnih oblastij v toliko, v kolikor urejajeta navedena zakona in naredbe počitek ob nedeljah in praznikih v trgovinskih obratih. Zajedno je na podlagi § 1, člena IX zakona z dne 18. julija 1905, drž. zak. št. 125, člen XV, št. 1 razglasa c. kr. deželne vlade z dne 29. maja 1914, št. 15.451, dež. zak. št. 17, v svojem sedanjem besedilu razveljavi in se ima isti v bodoče glasiti kot sledi: 1. V deželni stolni mestu Ljubljani in v ostalih v členu II., št. 1. navedenih krajih, je, izvzemši v členu XVI in XVII navedene izjemne slučaje, ob nedeljah dopuščen obrat vseh trgovinskih obratij od 8. do 11. ure dopoldne.

Prevozna potrdila in omejitve prevoza ob pošiljanju raznih predmetov. Prevozna dolžnost železnic, ki je določena v § 3. železniškega obratnega reda, je bila vsled nekaterih tekom vojne izdanih ukazov na nekatere predmete iz javnih ozirav odpravljena. Pošiljatve takih predmetov odpremljajo železniške postaje le tedaj, če donese odpošiljatelj hkrati z voznimi listi posebna, od pristojnih mest izdana prevozna dovolila (prevozna potrdila). Naknadne odredbe, da se pošlje blago kaki drugi osebi ali na kako drugo namembno postajo, vpoštevajo odpremne postaje samo tedaj, če se dokaže privoljenje one-

ga mesta, ki je izdalo prvotno prevožno dovolilo. Predmeti, za katere obstojajo v tuzemskem prometu taka prevozna potrdila, so v naslednjem naštetih: 1. Glasom ministrskega ukaza z dne 25. julija 1914, drž. zak. št. 172, je prevoz živih golobov dovoljen le vojaški upravi. Vsak drug prevoz golobov potrebuje privoljenja vojaških oblastev. 2. Ovčja volna, nepodelana (nečiščena volna, prana na živalih, prana z roko in tovarniško prana, strižena volna (zaklanih živali), strojarska volna, volna poginjenih živali, krznarska in umetna volna) ter odpadki volne se smejo pošiljati le na podstavi prevoznih potrdil, katera izdaja c. kr. trgovinsko ministrstvo na Dunaju. (Ministrski ukaz z dne 2. junija 1915, drž. zak. št. 150). 3. Za pošiljatve žita (pšenice, pira, rži, napolice, ječmena, ajde, ovsa in koruze vseh vrst) in mlevskih izdelkov je treba glasom cesarskega ukaza z dne 21. junija 1915, drž. zak. št. 167 prevoznih potrdil, katera izdajajo politična oblastva prve instance. V posameznih kronovinah izdaja za pošiljatve otrobov prevozna potrdila centrala za krmila (Futtermittelzentrale) na Dunaju ali pa deželne podružnice te centrale. 4. Pri oddaji sočivja, in sicer graha, leče in fižola vsake vrste, ki se ne porabi za zeleno prikuho, je treba donesti prevozna potrdila, ki jih izdajajo politična oblastva prve instance. (Ukaz z dne 23. julija 1915, drž. zak. št. 206). 5. Za pošiljanje ogršice in repice je treba glasom ministrskega ukaza z dne 25. julija 1915, drž. zak. št. 210 od c. kr. trgovinskega ministrstva izdanih prevoznih potrdil. 6. Krmila (in sicer sladove kali, pivne tropine, posušene, oljčne tropine, tropine solnčnic, tropine bučnih zrn, kokosove tropine, sezamove tropine, konopljne tropine, grintovčeve tropine, makove tropine in tropine podzemskih orehov, krompirjeva kaša (pulpa), posušena, je mogoče glasom ministrskega ukaza z dne 14. avgusta 1915, drž. zak. št. 238 pošiljati le, če izdala centrala za krmila na Dunaju posebna potrdila za transport. 7. Za pošiljanje kože (in sicer govejih in konjskih kož, svežih, soljenih ali posušenih) je treba ali prevoznic, ki jih je izdalo c. in kr. vojno ministrstvo ali c. kr. ministrstvo za deželno brambo ter vpogledalo c. kr. trgovinsko ministrstvo, ali pa trajnih dovolil c. kr. trgovinskega ministrstva. Ta trajna dovolila pa dajejo pravico oddajati kože le, če se plača voznina naprej. (Ministrska ukaza z dne 19. avgusta 1915, drž. zak. št. 243 in z dne 4. septembra 1915, drž. zak. št. 259). 8. Za grozdne peč-

Občutljivi v trebuhu in na zaprtju trpeči naj nikoli ne vzamejo krepko učinkujočih, črevo dražečih odvajalnih sredstev, temveč samo Fellerjeve nalahno učinkujoče, neškodljive rabarbarske kroglice z zn. „Elsa-Pillen“. Učinijo lahko odvajanje, ne da bi dražile črevo, in so najprijetnejše odvajalno sredstvo. 6 škatlic pošlje franko za 4 K 40 h edino pristno lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 264 (Hrvatska). Fellerjev bolečine lajšajoči fluid z zn. „Elsa-Fluid“, 12 steklenic franko 6 kron, se lahko obenem naroči, ako hočemo imeti doma zanesljivo sredstvo, ki ga vsakdo hvali, kdor ga je poizkušal.

ke je treba glasom ministrskega ukaza z dne 14. oktobra 1915, drž. zak. št. 308 prevoznega potrdila, katero izda občinsko predstojništvo, iz čigar področja je pošiljatev. 9. Za pošiljatev lanenih stebel v druge nego avstrijske kraje, ki niso spojena s predilnicami lanu, je glasom ministrskega ukaza z dne 15. septembra 1915, drž. zak. št. 267 treba sporazumne pritrditve c. kr. poljedelškega in c. kr. trgovinskega ministrstva. 10. Za surov špirit, rafiniran špirit (vštevši denaturiran špirit), ako presega teža pošiljatev 100 kg, je treba glasom ministrskega ukaza z dne 8. novembra 1915, drž. zak. št. 331 prevoznega potrdila, ki ga izda centrala za špirit (Spirituszentrale) na Dunaju.

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Jože Gostinčar. — Tisk Kat. Tiskarne.

Fellerjev blagodišeči, oživljajoči, v nad stotisoč zahvalnih pismih in od mnogo zdravnikov priporočeni rastlinski esenčni fluid z znamko

bolečine lajšajoče vtiralno sredstvo

najbolje učinkuje pri revmatičnih bolečinah. 12 steklenic franko 6 K, 24 steklenic franko 10 K 60 h. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg :: :: št. 264 (Hrvatska). :: ::

Zanesljivo odvajalno sredstvo so Elsa-kroglice. 6 skatlic 4 K 40 h.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi:

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volнено blago, kakor ševjoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznano nizke cene!**

Veliko skatlice v prvem nadstropju!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovjših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinjših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Veliko skatlice v prvem nadstropju!

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prtičje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄⁰/₀**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženi 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

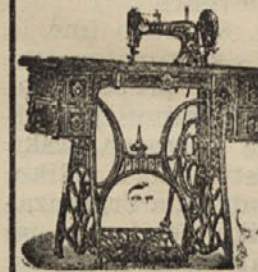
Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA

Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izber vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robocev, ovratnikov, zavratalo, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok

špecialna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokih od strokovnikov priznana najboljšo šivalno stroje v Evropi in to so PFAFF 10letna pisemna garancija! Pouk o vezenju vsak čes brezplačno. Pridni posredovalci se iščejo.